

JAARBOEK

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- EN PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK

„Concordia res parvae crescunt”

TE

AMSTERDAM

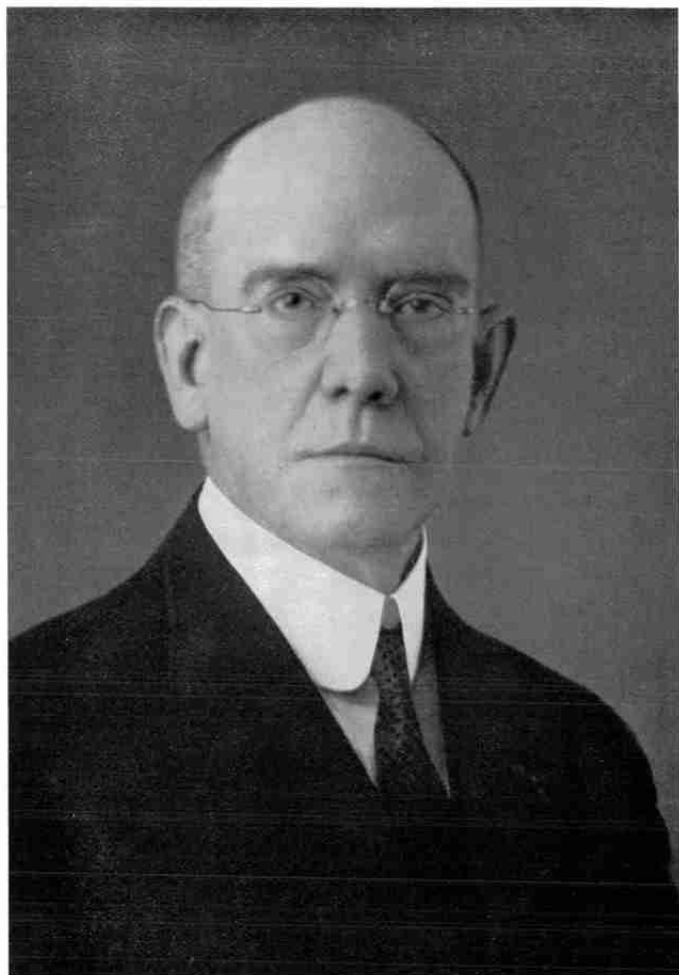
XXIII. 1936.

AMSTERDAM

P. A. HEMERIJCK

(A. T. KLEEREKOOPEK)

1936.

J. HULSHOFF POL.

Met weemoed voldoe ik aan het verzoek van het Bestuur van ons Genootschap om eenige woorden ter nagedachtenis toe te voegen aan de hierneven staande beeltenis van zijn overleden voorzitter, mijn broer J. HULSHOFF POL, ontslapen op 10 Februari 1936.

Het voorzitterschap, dat door het aftreden om gezondheidsredenen van den Heer Jhr. Mr. M. W. SNOECK in 1931 vrij was gekomen, heeft hij slechts korten tijd mogen bekleeden. De kwaal, die aan zijn leven een einde heeft gemaakt, deed zich reeds spoedig na zijn benoeming gevoelen en zoo is het hem niet gegeven geweest, zich als voorzitter met zijn gansche persoonlijkheid aan het Genootschap, waaraan hij sterk gehecht was, te wijden.

Ik ben ervan overtuigd, dat zijn heengaan menigeen ten zeerste heeft getroffen. Zijn gaaf karakter en beminnelijke persoonlijkheid hadden hem vele vrienden bezorgd.

Mijn broer werd in 1922 lid van het Genootschap, kort na beëindiging van zijn Indische carrière.

De drukke werkzaamheden aan de Algemeene Secretarie te Buitenzorg, waar hij van Januari 1915 tot December 1918 het ambt van Algemeen Secretaris bekleedde, om dan tot lid van den Raad van Nederlandsch-Indië te worden benoemd, hadden hem voordien belet veel tijd aan zijn liefhebberij te besteden. Eerst verzamelde hij alleen gouden munten, die hem boeiden om hun schoonheid, zoodmede door den band, die den beschouwer verbond met de cultuur en de geschiedenis van lang vervlogen tijden. Langzamerhand is hij ertoe gekomen zich te gaan specialiseeren in munten van onze overzeesche gewesten. Zijn

groote liefde voor alles, wat Indië betreft, heeft hem ertoe geleid, dit gebied te kiezen, maar zeer zeker is daaraan ook de gedachte niet vreemd geweest, dat hij dusdoende iets tot stand zou kunnen brengen, dat voor de vaderlandsche Numismatiek van blijvende waarde zou zijn.

Zelfs in het anders zoo rijkelijk voorziene Koninklijk Penningkabinet, laat staan in de andere kabinetten van ons land, waren de munten der overzeesche gewesten alles behalve goed vertegenwoordigd. Het werd zijn streven op dit gebied iets bijeen te brengen, dat ertoe zou kunnen bijdragen de leemte althans gedeeltelijk aan te vullen.

Met het verzamelen in deze richting groeide de wensch tot studie en tot mededeeling der verkregen resultaten. Hij werd een trouw bezoeker van het Koninklijk Penningkabinet, waar hij in gedachtenwisselingen met den heer VAN KERKWIJK steeds in volle mate diens belangstelling mocht ondervinden. Het contact, dat hij daarbij kreeg met andere belangstellenden in Munt- en Penningkunde leidde tot zijn deelname in de oprichting der Vereeniging voor Penningkunst, van wier bestuur hij tot zijn overlijden deel uitmaakte.

Onder de korte bijdragen in het *Jaarboek* 1921 verscheen zijn eerste publicatie. Zij behandelt den proefslag van een noodmunt van 5 cent van 1914, die de Nederlandsch-Indische regeering zich voorgenomen had te laten slaan, indien de verbinding van Nederlandsch-Indië met het moederland gedurende den oorlog verbroken mocht worden. Van deze noodmunt, die uit een alliage van tin en lood gedacht was, bestaan, behalve de weinige oorspronkelijke proeven eveneens drie afslagen in goud. Eén exemplaar ervan bevindt zich in het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, een tweede was in zijn bezit en is nu in het Koninklijk Penningkabinet.

Een mededeeling in het *Jaarboek* 1928 gaat over de

Mas Boelan van Loeang, een zeer interessant geldstuk, waaromtrent, althans in de numismatische litteratuur, nog niets bekend was. Het is van zuiver lokalen aard en was op eenige afgelegen kleine eilanden, behoorende tot de Residentie Timor, in gebruik, waar men wegens de voor de eilanders betrekkelijk hooge waarde al heel veel ervoor kon verkrijgen. Volgens een oude legende was de Mas Boelan van goddelijken oorsprong. Het exemplaar uit de verzameling HULSHOFF POL is thans eveneens in het Penningkabinet.

In het *Jaarboek* 1929 verscheen van zijn hand een uitvoerige verhandeling over de gouden munten (Mas) van Noord-Sumatra. Deze munten hebben sinds het begin der zestiende eeuw de aandacht van reizigers getrokken. Hun berichten waren echter vermengd met legendarische verhalen, daar van de Noord-Sumatraansche rijkjes te weinig bekend was en gaven slechts enkele grepen zonder samenhang. HULSHOFF POL verhaalt, hoe sinds MARSDEN, NETSCHER EN VAN DER CHILDS, MILLIES hun werken schreven, de kennis dezer geschiedenis belangrijk is toegenomen, mede dank zij de opsporing en blootlegging van talrijke grafsteenen der oude sultans, met een daarmede samengaande ontcijfering der grafschriften. Hierdoor, zegt hij, was het mogelijk geworden een betrouwbare genealogie der Noord-Sumatraansche vorsten samen te stellen. Aan de hand dezer nieuwe gegevens vermeldt hij de namen der Pasesche en Atjehsche sultans en geeft afbeeldingen van Mas dier vorsten, waarover hij kon beschikken. Naast de afbeeldingen worden de ontcijferde opschriften gegeven in Maleisch en Europeesch schrift.

Verzamelaars zijn thans in staat aan de hand dezer afbeeldingen de zich in hun bezit bevindende Mas te determineeren. De opgave der namen, ook van de sultans, waarvan hem nog geen Mas bekend was, zal het den

IV

numismaten, in wier handen tot nu toe onbekende exemplaren mochten komen, mogelijk maken deze te determineeren.

De verhandeling over de gouden Noord-Sumatraansche munten heeft ook in kringen der ambtenaren van het Binnenlandsch Bestuur van N. Sumatra groote belangstelling gewekt, waarvan talrijke aanvragen om toezending van een overdruk blijk gaven.

Het is dan ook niet te verwonderen, dat na de publicatie van het artikel den schrijver van verschillende kanten Mas, waaronder hem nog onbekende, ter determinatie werden toegezonden. Zijn aantekeningen hierover heeft hij helaas niet meer kunnen uitwerken, zoodat het vervolg van zijn artikel in de pen is gebleven. Hier is voor een Indoloog, liefst tevens numismaat, nog een mooie taak overgebleven.

De verzameling Indische munten van mijn broer bestond, behalve uit het unieke stel Mas, nog uit een groot aantal gouden en zilveren munten der Hindoerijken der negende tot vijftiende eeuw, gouden munten der V.O.C. en andere, waaronder eveneens verscheidene zeer zeldzame exemplaren.

Zij is, met uitzondering van eenige munten, waarvan reeds exemplaren in het Kon. Penningkabinet waren, thans in eigendom van die Rijksverzameling overgegaan door een schenking van zijn weduwe, Mevrouw A. A. HULSHOFF POL-HOFMANN, die hiermede een wensch van haar overleden echtgenoot heeft vervuld.

Zijn verzameling heeft daardoor een waardige bestemming gevonden.

Moge de aanschouwing dezer munten bij bezoekers de belangstelling voor ons Indië doen toenemen; hij die ze met zoo veel liefde bijeengebracht heeft, zou niet beter gewenscht hebben.

A. HULSHOFF POL.